

Udskriftsdato: 26. december 2025

2015/1 BTL 58 (Gældende)

Betænkning over Forslag til lov om ændring af lov om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder og lov om miljø og genteknologi (Dyrkningsforbud, obligatorisk digital kommunikation m.v.)

Ministerium: Folketinget

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder og lov om miljø og genteknologi

(Dyrkningsforbud, obligatorisk digital kommunikation m.v.)

[af miljø- og fødevareministeren (Eva Kjer Hansen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 7 ændringsforslag til lovforslaget. Miljø- og fødevareministeren har stillet ændringsforslag nr. 4 og 7. Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1-3, 5 og 6.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 12. november 2015 og var til 1. behandling den 19. november 2015. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Miljø- og Fødevareudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og miljø- og fødevareministeren sendte den 21. september 2015 dette udkast til udvalget, jf. MOF (folketingsåret 2014-15, 2. samling) alm. del – bilag 76. Den 12. november 2015 sendte miljø- og fødevareministeren de indkomne høringsvar og et notat herom til udvalget.

Studietur

Under udvalgets studietur til Spanien i uge 10, 2016, afholdt udvalget møder med konventionelle og økologiske landmænd om deres erfaringer m.v. ved brugen af gmo og sameksistens.

Besøg

Udvalget foretog den 14. april 2016 et besøg hos Institut for Plante- og Miljøvidenskab på Københavns Universitet. Her fik udvalget en orientering om arbejdet med gmo og sameksistens.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Økologisk Landsforening.

Miljø- og fødevareministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 14 spørgsmål til miljø- og fødevareministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Udvalget indstiller lovforslaget til vedtagelse med de stillede ændringsforslag.

Enhedslisten

Enhedslistens medlemmer af udvalget bemærker, at hensigten med ændringsforslagene er at sikre, at det ikke bliver miljø- og fødevareministeren, som får vidtgående bemyndigelser i loven til at godkende kommende gmo-dyrkning i Danmark. I stedet fastlægger ændringsforslagene, at det sikres, at alle gmo-sager omfattet af lovforslaget forelægges for Miljø- og Fødevareudvalget, før afgrøderne kan godkendes til dyrkning eller afvises til dyrkning i Danmark.

Enhedslisten havde helst set lovforslaget ændret, så Danmark kunne fastholdes som en gmo-fri Zone i Europa. Dermed kunne det sikres, at der ikke sker gmo-forurening af den økologiske produktion og den del af det konventionelle landbrug, der ikke ønsker at dyrke gmo-afgrøder. Samtidig ville det mindske risikoen for skader på naturen og risikoen for højere anvendelse af sprøjtegifte, når gmo-afgrøder er modstandsdygtige overfor bestemte sprøjtegifte.

Men Barrosodirektivet fra EU indeholder desværre ikke hjemmel til, at nationalstater kan indføre et generelt nationalt forbud mod dyrkning af gmo-afgrøder, og et midlertidigt forbud kan ikke have en permanent karakter. Derfor er løsningen nationalt at sikre, at alle nye gmo-ansøgninger får en konkret politisk behandling og ikke blot overlades til ministeren at sagsbehandle. Det fremgår af svar på spørgsmål 8, at der fremover forventes 2-4 ansøgninger årligt om gmo-dyrkning i EU.

Det fremgår af svar på spørgsmål 6, at nogle lande har truffet nationale politiske beslutninger om at undgå gmo-dyrkning på deres territorier. Dette er tilfældet i Frankrig, Grækenland, Letland, Litauen, Ungarn og Østrig. Enhedslisten vil arbejde videre for, at et egentligt gmo-forbud også kan blive vedtaget i Danmark.

Alternativet

Alternativets medlemmer af udvalget mener, at begrebet »tungtvejende grunde« under ændringsdirektivet bør anvendes i sin mest udstrakte betydning. Det er Alternativets opfattelse, at der er »tungtvejende grunde« til ikke at dyrke gmo i Danmark. Det skyldes blandt andet;

- at der er tvivl vedrørende risici i forhold til miljø, herunder påvirkning af det naturlige plante-, fauna- og mikroliv,
- at der er usikkerhed om muligheden for at undgå utilsigtet spredning til miljøet, utilsigtet indblanding i gmo-frie marker eller høstede gmo-fri produkter,
- at økologisk omlægning besværliggøres på marker, hvorpå der tidligere har været dyrket gmo-afgrøder,
- at Danmark har en markedsræssig interesse i at have et nationalt forbud mod dyrkning af gmo-afgrøder, og
- at der er en folkelig opinion mod gmo-dyrkning.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (EL), tiltrådt af et *flertal* (det øvrige udvalg):

1) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

»01. Efter § 2 indsættes efter overskriften før § 3:

»§ 2 a. I forbindelse med ansøgning om tilladelse til dyrkning af en genetisk modificeret afgrøde forelægger miljø- og fødevareministeren et af Folketinget nedsat udvalg en indstilling om, hvorvidt der skal anmodes om udelukkelse fra det geografiske anvendelsesområde i ansøgningen. Kan udvalget ikke tilslutte sig ministerens indstilling, underretter udvalget ministeren herom og om begrundelsen herfor.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på genetisk modificerede afgrøder omfattet af § 9, stk. 2 og 5, i lov om miljø og genteknologi.««

[Forelæggelse af indstilling om dyrkningsundtagelse]

2) I den under nr. 3 foreslåede affattelse af § 4 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Ministeren forelægger et af Folketinget nedsat udvalg en indstilling om, hvorvidt der skal fastsættes regler efter stk. 1. Kan udvalget ikke tilslutte sig ministerens indstilling, underretter udvalget ministeren herom og om begrundelsen herfor.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

[Forelæggelse af indstilling om begrænsning af eller forbud mod dyrkning]

3) I den under nr. 3 foreslåede affattelse af § 4, ændres i stk. 2, der bliver stk. 3, »Stk. 1« til: »Stk. 1 og 2«, og »§ 9« ændres til: »§ 9, stk. 2 og 5,«.

[Konsekvensændring]

Af miljø- og fødevareministeren, tiltrådt af udvalget:

4) Nr. 6 affattes således:

»6. I § 7, stk. 1, 1. pkt., § 8, 1. og 2. pkt., § 13, stk. 1, § 17, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., og § 18 ændres »Det Europæiske Fællesskabs« til: »Den Europæiske Unions«.

[Lovteknisk ændring]

Til § 2

Af et mindretal (EL), tiltrådt af et flertal (det øvrige udvalg):

5) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 9 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. I forbindelse med ansøgning om godkendelse til dyrkning af en genetisk modificeret organisme, der er omfattet af § 9, stk. 2, nr. 2, og stk. 5, forelægger miljø- og fødevareministeren et af Folketinget nedsat udvalg en indstilling om, hvorvidt der skal anmodes om udelukkelse fra det geografiske anvendelsesområde i ansøgningen. Kan udvalget ikke tilslutte sig ministerens indstilling, underretter udvalget ministeren herom og om begrundelsen herfor.««

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

[Forelæggelse af indstilling om dyrkningsundtagelse]

6) I den under nr. 7 foreslåede affattelse af § 17 a indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Ministeren forelægger et af Folketinget nedsat udvalg en indstilling om, hvorvidt der skal fastsættes regler efter stk. 1. Kan udvalget ikke tilslutte sig ministerens indstilling, underretter udvalget ministeren herom og om begrundelsen herfor.«

[Forelæggelse af indstilling om begrænsning af eller forbud mod dyrkning]

Af miljø- og fødevareministeren, tiltrådt af udvalget:

7) Nr. 9 affattes således:

»9. § 36, stk. 4, 1. pkt., affattes således:

»I regler, der udstedes efter § 2, stk. 5, § 7, stk. 3 og 4, § 8, stk. 2, § 10, stk. 2, § 13, stk. 2 og 3, § 14, stk. 2, og § 17 a, kan der fastsættes straf i form af bøde.««

[Lovteknisk ændring]

Bemærkninger

Til nr. 1

Efter artikel 26 b, stk. 1, i direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer (herefter udsætningsdirektivet) kan en medlemsstat under tilladelsesproceduren for en given gmo eller ved fornyelsen af tilladelsen kræve, at det geografiske anvendelsesområde i tilladelsen tilpasses med det resultat, at dyrkning skal være udelukket på hele eller dele af den pågældende medlemsstats område.

Kravet skal meddeles Europa-Kommissionen (herefter Kommissionen) senest 45 dage fra datoen for modtagelsen af Den Europæiske Fødevareautoritets udtalelse, jf. artikel 6, stk. 6, eller artikel 18, stk. 6, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer (herefter gmo-forordningen).

Den foreslåede bestemmelse til § 2 a i lov om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder (herefter sameksistensloven) indebærer, at miljø- og fødevareministeren inden for 45-dagesfristen skal forelægge Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg sin indstilling til, om der i forbindelse med en konkret ansøgning om tilladelse af en gmo-afgrøde til dyrkning efter gmo-forordningen skal anmodes om udelukkelse fra det geografiske anvendelsesområde i ansøgningen. Kan udvalget ikke tilslutte sig ministerens indstilling, underretter udvalget ministeren herom og om begrundelsen herfor.

For så vidt angår ansøgninger under udsætningsdirektivet, der er omfattet af § 9, stk. 2 og 5, i lov om miljø og genteknologi (herefter genteknologiloven), henvises der til den lignende bestemmelse i ændringsforslag nr. 5 til § 9 a, stk. 2, i genteknologiloven.

Til nr. 2

Efter artikel 26 b, stk. 4, skal en medlemsstat, der agter at fastsætte begrænsninger af eller forbud mod dyrkning af genetisk modificerede afgrøder, jf. den foreslåede affattelse af sameksistenslovens § 4, der angår tilladelse under gmo-forordningen, meddele Kommissionen et udkast til disse foranstaltninger og de påberåbte grunde.

Den foreslåede bestemmelse til sameksistenslovens § 4, stk. 2, indebærer, at miljø- og fødevareministeren skal forelægge Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg sin indstilling til, om der skal fastsættes begrænsninger eller forbud mod dyrkning af godkendte genetisk modificerede afgrøder efter gmo-forordningen, herunder det faglige grundlag herfor. Kan udvalget ikke tilslutte sig ministerens indstilling, underretter udvalget ministeren herom og om begrundelsen herfor.

For så vidt angår begrænsning af eller forbud mod dyrkning af genetisk modificerede organismer, der er omfattet af § 9, stk. 2 og 5, i genteknologiloven, henvises der til den lignende bestemmelse i ændringsforslag nr. 6 til genteknologilovens § 17 a, stk. 2.

Til nr. 3

Ændringsforslaget er en konsekvensændring som følge af den foreslåede tilføjelse af et nyt stk. 2 til den foreslåede bestemmelse i § 4 i lov om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder, jf. ændringsforslag nr. 2.

Til nr. 4 og 7

Der er alene tale om ændringer af lovteknisk karakter.

Til nr. 5

Efter udsætningsdirektivets artikel 26 b, stk. 1, kan en medlemsstat under tilladelsesproceduren for en given gmo eller ved fornyelsen af tilladelsen kræve, at det geografiske anvendelsesområde i tilladelsen tilpasses med det resultat, at dyrkning skal være udelukket på hele eller dele af den pågældende medlemsstats område. Kravet skal meddeles Kommissionen senest 45 dage fra datoen for videresendelse af den vurderingsrapport, der skal udarbejdes efter udsætningsdirektivets artikel 14, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse til genteknologilovens § 9 a, stk. 2, indebærer, at miljø- og fødevareministeren inden for 45-dagesfristen skal forelægge Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg sin indstilling til, om der i forbindelse med en konkret ansøgning om tilladelse til udsætning med henblik på markedsføring af en gmo til dyrkning, der er omfattet af genteknologilovens § 9, stk. 2, nr. 2, og stk. 5, skal anmodes om udelukkelse fra det geografiske anvendelsesområde i ansøgningen. Kan udvalget ikke tilslutte sig ministerens indstilling, underretter udvalget ministeren herom og om begrundelsen herfor.

Til nr. 6

Efter artikel 26 b, stk. 4, skal en medlemsstat, der agter at fastsætte begrænsninger af eller forbud mod dyrkning af genetisk modificerede organismer, jf. den foreslåede affattelse af genteknologilovens § 17 a, der angår tilladelse under udsætningsdirektivet, jf. genteknologilovens § 9, stk. 2, nr. 2, og stk. 5, meddele Kommissionen et udkast til disse foranstaltninger og de påberåbte grunde.

Den foreslåede bestemmelse til genteknologilovens 17 a, stk. 2, indebærer, at miljø- og fødevareministeren skal forelægge Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg sin indstilling til, om der skal fastsættes begrænsninger eller forbud mod dyrkning af godkendte genetisk modificerede organismer under udsætningsdirektivet, herunder det faglige grundlag herfor. Kan udvalget ikke tilslutte sig ministerens indstilling, underretter udvalget ministeren herom og om begrundelsen herfor.

René Christensen (DF) Pia Adelsteen (DF) fmd. Ib Poulsen (DF) Hans Kristian Skibby (DF)

Lise Bech (DF) Karina Due (DF) Erling Bonnesen (V) Kristian Pihl Lorentzen (V)

Thomas Danielsen (V) Torsten Schack Pedersen (V) Anni Matthiesen (V) Jacob Jensen (V)

Carsten Bach (LA) Mette Bock (LA) Mette Abildgaard (KF) Bjarne Laustsen (S)

Lea Wermelin (S) nfm. Kaare Dybvad (S) Jesper Petersen (S) Malte Larsen (S)

Simon Kollerup (S) Søren Egge Rasmussen (EL) Maria Reumert Gjerding (EL) Christian Poll (ALT)

Carolina Magdalene Maier (ALT) Johannes Lebech (RV) Ida Auken (RV) Lisbeth Bech Poulsen (SF)

Pia Olsen Dyhr (SF)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Tjóðveldi (T)	1
Alternativet (ALT)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende L 58

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra miljø- og fødevareministeren
2	Henvendelse af 13/11-15 fra Økologisk Landsforening
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Ændringsforslag fra miljø- og fødevareministeren
6	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 58

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelse af 13/11-15 fra Økologisk Landsforening, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om indholdet af den kritik, medlemmer af Europa-Parlamentet har rejst af godkendelsesproceduren for genmodificerede fødevarer og foder, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om andre EU-landes erfaringer med implementering af midlertidige forbud mod dyrkning af gmo-afgrøder, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om definitionen af »tungtvejende grunde«, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvad der forstås ved et midlertidigt forbud mod dyrkning af gmo-afgrøder, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvilke muligheder Barossodirektivet giver for nationale beslutninger om midlertidigt forbud, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om, hvorvidt der findes eksempler på sager, hvor »dokumenterbare samfundsmæssige hensyn« har vundet over »frihandels- og konkurrencebetragtninger«, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvor mange sager ministeren årligt forventer at skulle håndtere ud fra de foreslåede bemyndigelser i lovforslaget, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om, hvilke typer overgangsordninger Danmark vil kunne vælge mht. fritagelse for gmo-dyrkning, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om behandlingen af de 17 ansøgninger fra medlemsstater, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
11	Spm. om teknisk bistand til at udarbejde et ændringsforslag, der sikrer, at alle gmo-sager omfattet af forslaget skal forelægges for Miljø- og

Fødevareudvalget før godkendelse, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

12 Spm. om bemærkninger til punkter i bilag 2, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

13 Spm. om potentialet for salg af gmo-fri landbrugsprodukter, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

14 Spm. om erfaringerne med pesticidforbrug på de arealer, hvor der i EU dyrkes gmo-afgrøder, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå